

АРТЕМ СМОЛЮК

smolyuk@gmail.com

аспірант,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, просп. Волі, 13

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРЕКТУВАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ФОРМУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Проаналізовано ефективність коректувальної програми формування компонентів професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи. Методологічною основою розробки коректувальної програми визначено принципи системно-генетичного, особистісно-діяльнісного, вчинкового підходів до професійного саморозвитку, гуманістична теорія самоактуалізації та самореалізації особистості. Показано, що коректувальна програма психолого-педагогічного супроводу професійного саморозвитку особистості застосована на студентах експериментальної групи, сформованої на добровільних засадах, відібраної із вибірки констатувального етапу дослідження. Розроблена автором програма включала: діагностичний, формувально-відновлювальний, психопрофілактичний та корекційний і контрольний блоки. Упровадження коректувальної програми дозволило підвищити рівні таких компонентів професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи: потребово-мотиваційний, рефлексивно-ціннісний та соціально-комунікативний. Доведено, що розроблена нами коректувальна програма здатна сприяти формуванню професійної мотивації, спрямованості на професійний саморозвиток, високого рівня домагань тощо, усвідомленості цінності власного професійного саморозвитку, бачення власних недоліків та слабких сторін, здатності розвивати соціальні навички та комунікативні здібності.

Ключові слова: професійний саморозвиток, майбутні учителі початкової школи, коректувальна програма, компоненти професійного саморозвитку, педагогічний експеримент.

АРТЕМ СМОЛЮК

аспірант,

Восточноєвропейский национальный университет имени Лесы Украинки

г. Луцк, ул. Свободы, 13

АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КОРРЕКЦИОННОЙ ПРОГРАММЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОМПОНЕНТОВ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО САМОРАЗВИТИЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Проведен анализ эффективности коррекционной программы формирования компонентов профессионального саморазвития будущих учителей начальной школы. Методологической основой разработки коррекционной программы определены принципы системно-генетического, личностно-деятельностного, поведенческого подходов к профессиональному саморазвитию, гуманистическая теория самоактуализации и самореализации личности. Показано, что коррекционная программа психолого-педагогического сопровождения профессионального саморазвития личности была внедрена в экспериментальную группу студентов, отобранную на добровольных началах из выборки констатирующего эксперимента. Разработанная автором программа включала диагностический, формовочно-восстановительный, психопрофилактический и коррекционный, контрольный блоки. Проведенное обоснование эффективности коррекционной программы показало, что специально организованные мероприятия позволили повысить уровни таких компонентов профессионального саморазвития будущих учителей начальной школы: потребностно-мотивационный, рефлексивно-ценностный и социально-коммуникативный. Доказано, что указанная коррекционная программа способна содействовать формированию профессиональной мотивации, направленности на профессиональное саморазвитие, высокого уровня притязаний, осознанности ценности собственного профессионального саморазвития, видение собственных недостатков и слабых сторон, возможности развивать социальные навыки, и коммуникативные способности.

Ключевые слова: профессиональное саморазвитие, будущие учителя начальной школы, коррекционная программа, компоненты профессионального саморазвития, педагогический эксперимент.

ARTEM SMOLIUK

graduate student,
Lesya Ukrainka Eastern European National University
Lutsk, Volia 13 Street

THE ANALYSIS OF EFFECTIVENESS OF CORRECTIVE PROGRAM OF FORMING OF COMPONENTS OF PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

The analysis of effectiveness of corrective program of forming of components of professional self-development of future primary school teachers is made in the article. The methodological base of design of corrective program was the principles of systematic and genetic, personal and active, action approaches to the professional self-development, humanist theory of self-actualization and self-realization of the personality. The program, designed by author consisted of: diagnostic, forming and recovering, psychical and preventive and correctional, control blocks. In the psychical and preventive and correctional process the gaming technologies, which consist of numerous exercises and performed both individually and within groups, psychological actions and role games and quests, personality-oriented technologies of professional development were used. The conducted justification of effectiveness of corrective program showed, that the specially arranged events allowed to increase levels of such components of professional self-development of future primary school teachers as: need and motivational, reflexive and value and social-communicative. During the conducting of pedagogical correction the specially organized training as the addition to traditional educational forms were used. The objectives of such education are the following: the promotion of forming of subjective position of the personality about the professional promotion; the supporting of personal-professional development; the stimulating of upward professional mobility and career growth in the pedagogical activity; optimization of attitude to oneself as to the professional; the expansion of oriental level in the professional field; the actualization of personal resources in the professional self-development; help in passing of new professional status of future pedagogue; the prognostication of possible difficulties, which are related to the future pedagogical activity. Thus proved, that the specified corrective program is able to promote forming the professional motivation, directivity on the professional self-development, high level of aspiration, awareness of value of one's professional self-development, vision of one's disadvantages and the weak sides, to develop social skills and communicative abilities.

Keywords: professional self-development, future primary school teachers, corrective program, components of professional self-development, pedagogical experiment.

В сучасних умовах істотно зросли вимоги до професійної діяльності учителя початкової школи. Отже, актуалізується важлива суспільна і наукова потреба підготовки компетентних учителів початкової школи, які володіють готовністю до професійного саморозвитку, самовдосконалення, самовиховання, здатні актуалізувати свій творчий та професійний потенціал. Тому як ніколи стає актуальним дослідження проблеми формування професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи з метою їх швидкої адаптації, професійної мобільності в умовах переходу України до європейських стандартів освіти.

Теоретико-методологічний аналіз наукових джерел зазначеної проблеми засвідчив той факт, що проблема професійного саморозвитку розглядається з позиції професійного становлення особистості (О. Борисова, В. Орлов, А. Щербакова та ін.), цілеспрямованого професійного саморозвитку (Н. Божина, Є. Бондаревська, В. Маралов, В. Серіков, І. Чеснокова та ін.), проблематика професійного самовдосконалення та саморозвитку досить фундаментально представлена в наукових працях учених В. Андрушенка, Б. Гершунського, Е. Гусинського, І. Зязюна, В. Кременя та ін. Психологічні засади проблеми саморозвитку особистості висвітлено у працях К. Абульханової, Б. Ананьєва, В. Моргуна, С. Рубінштейна, Т. Піроженко, С. Ладивір, О. Задорожної, С. Кузікової тощо. Вважаючи саморозвиток процесом активної, позитивної якісної зміни особистості, яка є результатом не зовнішніх дій, а її власних зусиль, дослідники (Н. Кислінська, Н. Нікітіна та ін.) розглядають цей процес і як діяльність особистості, спрямовану

на зміну тих своїх властивостей, закладених попереднім етапом розвитку або природними властивостями. Значний вплив на розвиток теорії професійного становлення здійснили праці А. Бодальова, Л. Божович, І. Кона, А. Маркової, Л. Мітіної та інших. В сучасній вітчизняній психолого-педагогічній науці є чимало досліджень, присвячених різноманітним аспектам професійної діяльності і професіоналізації особистості загалом, а саме: О. Єрмолаєва, Л. Захарова, Е. Зесра, Т. Кудрявцева, С. Максименка, С. Маркова, Ю. Поваренкова, М. Пряжнікова, В. Рибалки, Т. Титаренко, В. Шадрікова та ін. У контексті професійного становлення фахівця аналізували проблеми професійної самосвідомості Б. Паригін, В. Брагіна, професійного самовизначення – Є. Клімов, С. Чистякова.

У наукових доробках учених визначено зміст і компоненти професійного саморозвитку особистості, проте недостатньо з'ясовано особливості формування цієї якості в майбутніх учителів початкової школи в умовах освітнього середовища педагогічного коледжу, не вивчалися педагогічні технології поглиблення і розвитку цього феномену як на особистісному, так і на соціальному рівнях. Проведений нами констатувальний експеримент дослідження проблеми професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи дав нам можливість діагностувати ті важливі психолого-педагогічні проблеми, які присутні у професійній підготовці майбутніх фахівців, і спонукав до загального висновку, що існує необхідність впровадження коректувальної програми для здійснення психолого-педагогічного супроводу майбутніх учителів початкової школи [2, 3]. Незважаючи на те, що процес професійного саморозвитку більше містить індивідуалізоване спрямування, цілеспрямована практична діяльність, активізація пізнавального інтересу, інтерактивні технології, включена позиція викладача здатні впливати на траєкторію професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи.

Мета статті: здійснити аналіз показників ефективності коректувальної програми формування компонентів професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи.

Методологічною основою розробки коректувальної програми стали принципи системно-генетичного, особистісно-діяльнісного, вчинкового підходів до професійного саморозвитку, гуманістична теорія самоактуалізації та самореалізації особистості. Коректувальна програма складалася з трьох взаємопов'язаних блоків: діагностичного, формувально-відновлювального та контрольного. Коректувальна програма психолого-педагогічного супроводу професійного саморозвитку особистості була застосована на студентах експериментальної групи, сформованої на добровільних засадах, відібрана із вибірки констатувального етапу дослідження.

Діагностичний блок передбачав отримання інформації про індивідуально-типологічні та особистісні особливості досліджуваних, рівень сформованості компонентів професійного саморозвитку, аналіз даних щодо особливостей міжособистісної взаємодії, а також активну установку на підвищення готовності до професійного саморозвитку, формування мотивів самопізнання та самовдосконалення, підвищення впевненості у собі та в успіху в майбутній професійній діяльності.

Формувально-відновлювальний блок був спрямований на створення нового емоційно насиченого досвіду відносин особистості в таких площинах: індивідуально-психологічній, завданнями якої є відновлення рівноваги особистості через вирішення внутрішніх конфліктів, формування відповідальності; міжособистісній, із завданням зняти прояви професійних деструкцій, сформувати і закріпити навички ефективного самоствердження та самоконтролю, зниження ригідності; мікросоціальної, із завданням створення для досліджуваних позитивної картини майбутнього, що буде стимулом самоорганізації реконструкції особистості відповідно до постійного оновлення життєвого контексту. Усі напрямки дії розглядалися рівнозначними складовими єдиної системи.

У психопрофілактичному та корекційному процесі використовувалися ігрові технології, що склалися з численних вправ, які проходилися як індивідуально, так і в межах груп; психологічних акцій та рольових ігор і квестів, особистісно-орієнтованих технологій професійного розвитку:

- розвиваючої діагностики;
- тренінгів особистісного та професійного розвитку і саморозвитку;
- моніторингу професійного саморозвитку;
- технологій формування професійної аутокомпетентності;
- психологічного консультування з проблем професійного саморозвитку;
- проектування альтернативних сценаріїв професійного життя;
- особистісно-зорієнтованих тренінгів підвищення соціально-професійної компетентності;

– тренінгів самоврядування, саморегуляції емоційно-вольової сфери та самовідновлення особистості.

При проведенні педагогічної корекції використовувалося спеціально організоване навчання як доповнення до традиційних освітніх форм. Цілями такого навчання є наступні: сприяння формуванню суб'єктної позиції особистості щодо професійного просування; підтримка особистісно-професійного розвитку; стимулювання висхідної професійної мобільності та кар'єрного зростання у педагогічній діяльності; оптимізація ставлення до себе як професіонала; розширення рівня орієнтованості у професійному полі; актуалізація особистісних ресурсів у професійному саморозвитку; допомога у прийнятті нового професійного статусу майбутнього педагога; прогнозування можливих труднощів, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю.

Таке навчання розглядаємо як один з різновидів крос-форматного навчання, тобто навчання, позбавленого тиску існуючих норм, стереотипів, алгоритмів і формальних принципів. При впровадженні спеціально організованих умов навчання фахівці матимуть можливість природного входження в професію, практичного застосування навчальної інформації, інтеграції особистісного та професійного розвитку тощо.

Результатом використання такого виду навчання стануть наступні новоутворення в психіці майбутніх фахівців: рефлексія, професійна самосвідомість, професійні установки, готовність самореалізації в новій професійній діяльності.

Контрольний блок програми передбачав оцінку ефективності впроваджених заходів.

У ході емпіричного дослідження встановлено певні компоненти професійного саморозвитку, які потребують підвищення, адже їхній рівень є середньопопуляційний. Такими компонентами є: операційно-діяльнісний, потребово-мотиваційний, рефлексивно-ціннісний, соціально-комунікативний.

Ефективність коректувальної програми перевірялася на протязі семестру. З вибірки дослідження було виділено дві групи студентів, що склали відповідно: контрольну групу (в якій не проводилося жодних коректувальних заходів) і експериментальну групу (в ній здійснювалося проведення коректувальної програми).

Обсяг кожної з груп становив 30 досліджуваних. Участь респондента у програмі і відповідно визначення приналежності до тієї чи іншої групи проводилось за допомогою випадкового вибору.

Показниками ефективності коректувальної програми стосовно мотиваційної сфери були значення кожного з інтегральних компонентів професійного саморозвитку: операційно-діяльнісного, потребово-мотиваційного, рефлексивно-ціннісного та соціально-комунікативного. Передбачалося, що середньогрупові значення за цими компонентами в експериментальній групі майбутніх педагогів мають суттєво підвищитися. Оцінка ефективності коректувальної програми проводилася за допомогою відповідних статистичних критеріїв.

1. Т-критерій Стьюдента для незалежних вибірок [1]. Він застосовувався для оцінки статистичної значимості відмінностей між контрольною та експериментальною вибірками. Висувалася гіпотеза, що на етапі до експерименту (проведення коректувальної програми) середні значення показників компонентів професійного саморозвитку статистично значуще не відрізняються в контрольній та експериментальній вибірках, тоді як після експерименту статистичні відмінності між даними групами повинні бути статистично значущі. Відповідно, критерій має свідчити про те, що в експериментальній групі рівень компонентів професійного саморозвитку став більш високим, ніж у контрольній.

2. Т-критерій Стьюдента для парних (залежних) вибірок. Він призначався для перевірки статистичної значущості відмінностей між двома залежними вибірками: вибірка до початку експерименту (контрольна, так і експериментальна) порівнювалася з вибіркою після експерименту. Передбачалося, що в контрольній групі статистично значимих змін до й після експерименту спостерігатися не буде, тоді як в експериментальній такі зміни будуть. Причому вектор цих змін буде характеризуватися підвищенням рівня показників операційно-діяльнісного, потребово-мотиваційного, рефлексивно-ціннісного, соціально-комунікативного компоненту.

Щоби коректувальна програма вважалася ефективною, необхідно одночасне дотримання умов, як за Т-критерієм Стьюдента для незалежних вибірок, так і для парних вибірок. Результати аналізу ефективності проведеної програми представлені в таблицях 1, 2, 3 і 4. Всі таблиці однозначно свідчать, що на доекспериментальному етапі розбіжностей між експериментальною та контрольною групами не виявлено, що вказує на коректно проведену процедуру формування складу груп.

У таблиці 1 наведено результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником операційно-діяльнісного компоненту. При порівнянні статистично значущих

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

розбіжностей ($p, < 0,05$) не виявлено. Тобто запропонована коректувальна програма не виявила в цьому аспекті власну ефективність. Адже операційно-діяльнісний компонент насамперед характеризує ступінь засвоєння практичних навичок та умінь, готовність до професійних випробувань, що формується переважно в процесі навчального процесу.

Таблиця 1

Результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником операційно-діяльнісного компонента

	Експериментальна група	Порівняння	Контрольна група
До експерименту	M = 33,033 $\sigma = 3,439$	T = 0,452 p = 0,653	M = 33,933 $\sigma = 5,605$
Порівняння	T = 0,974 p = 0,338		T = 1,439 p = 0,161
Після експерименту	M = 33,933 $\sigma = 4,988$	T = 0,914 p = 0,365	M = 32,733 $\sigma = 5,112$

Примітка: * статистично значущі розбіжності при порівнянні ($p < 0,05$).

Таблиця 2 презентує результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником потребово-мотиваційного компонента. Аналіз результатів, наведений в таблиці, показує, що коректувальна програма в даному аспекті досягла успіху, адже в експериментальній групі рівень потребово-мотиваційного компоненту виріс на 11,4 % і це зростання було статистично значущим на рівні $p < 0,05$. У підсумку коректувальної програми з'явилися розбіжності між експериментальною та контрольною групою, які також були статистично значущими на рівні $p < 0,05$. Отже, у студентів, які приймали участь у коректувальних заходах можна відзначити зростання професійної мотивації, спрямованості на професійний саморозвиток, високого рівня домагань тощо.

Таблиця 2

Результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником потребово-мотиваційного компонента

	Експериментальна група	Порівняння	Контрольна група
До експерименту	M = 49,667 $\sigma = 6,266$	T = 0,130 p = 0,897	M = 49,400 $\sigma = 9,287$
Порівняння	T = 2,383* p = 0,024		T = 1,505 p = 0,143
Після експерименту	M = 55,333 $\sigma = 11,914$	T = 2,010* p = 0,049	M = 49,733 $\sigma = 9,534$

Примітка: * статистично значущі розбіжності при порівнянні ($p < 0,05$).

У таблиці 3 наведено результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником рефлексивно-ціннісного компоненту. Враховуючи аналіз результатів, наведеного в таблиці, можна зробити висновок, що коректувальна програма сприяла зростанню складових рефлексивно-ціннісного компоненту. Так, в експериментальній групі рівень цього компонента професійного саморозвитку майбутнього педагога початкової школи виріс на 10,7 % і ця зміна була статистично значущою на рівні $p < 0,05$. У результаті впровадження коректувальної програми було виявлено розбіжності між експериментальною та контрольною групою, які також були статистично значущими на рівні $p < 0,05$. Таким чином, у студентів, які приймали участь в психолого-педагогічному тренінгу, можна відзначити зростання усвідомленості цінності власного професійного саморозвитку, бачення власних недоліків та слабких сторін, які перешкоджають саморозвитку, здатності до адекватного самоаналізу себе як майбутнього професіонала.

Таблиця 3

Результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником рефлексивно-ціннісного компонента

	Експериментальна група	Порівняння	Контрольна група
До експерименту	M = 21,667	T = 0,362	M = 21,400

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

	$\sigma = 2,339$	$p = 0,719$	$\sigma = 3,286$
Порівняння	$T = 3,146^*$ $p = 0,004$		$T = 1,439$ $p = 0,161$
Після експерименту	$M = 24,000$ $\sigma = 4,111$	$T = 2,610^*$ $p = 0,011$	$M = 21,467$ $\sigma = 3,371$

Примітка: * статистично значущі розбіжності при порівнянні ($p < 0,05$).

Таблиця 4 ілюструє результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником соціально-комунікативного компонента. Результати, наведені у таблиці, показують, що коректувальна програма в даному аспекті досягла успіху, адже в експериментальній групі рівень соціально-комунікативного компонента виріс на 9,6 % і це зростання було статистично значущим на рівні $p < 0,05$. У результаті впровадження коректувальної програми зареєстровано розбіжності між експериментальною та контрольною групою, які також були статистично значущими на рівні $p < 0,05$. Відповідно можна констатувати, що корегувальні заходи дозволили підвищити рівень професійного саморозвитку у студентів експериментальної групи, а також необхідні для майбутнього педагога початкової школи соціальні навички та комунікативні здібності.

Таблиця 4

Результати аналізу ефективності коректувальної програми за показником соціально-комунікативного компонента

	Експериментальна група	Порівняння	Контрольна група
До експерименту	$M = 27,133$ $\sigma = 3,997$	$T = 0,928$ $p = 0,357$	$M = 25,967$ $\sigma = 5,605$
Порівняння	$T = 2,917^*$ $p = 0,007$		$T = 1,409$ $p = 0,169$
Після експерименту	$M = 29,733$ $\sigma = 6,192$	$T = 2,332^*$ $p = 0,023$	$M = 26,133$ $\sigma = 5,758$

Примітка: * статистично значущі розбіжності при порівнянні ($p < 0,05$).

Отже, проведене експериментальне дослідження показало, що впровадження коректувальної програми дозволило підвищити рівні таких компонентів професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи: потребово-мотиваційний, рефлексивно-ціннісний та соціально-комунікативний. Операційно-дієвий компонент не зазнав істотних змін. Отримані дані засвідчили, що в процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи слід звертати особливу увагу на формування мотивації професійного саморозвитку, професійної рефлексії, виробленню професійних настанов.

Проведене дослідження вказує на необхідність зосередження на змісті та технологічному процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ромакин В. В. Комп'ютерний аналіз даних: навч. посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 144 с.
2. Смолюк А. І. Формування готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи в умовах педагогічного коледжу / А. І. Смолюк // *European humanities studies: State and Society*, III, Slupsk, Poland, 2016. – С. 314–327.
3. Смолюк А. І. Освітнє середовище педагогічного коледжу як умова професійного саморозвитку майбутніх учителів початкової школи / А. І. Смолюк // *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, IV (47), Issue: 101, Budapest, 2016. – С. 47-52.

REFERENCES

1. Romakin V. V. *Kompjuterijnyj analiz danykh: navchalnyj posibnyk*. [Computer analysis: Textbook]. – Mykolaiv: Printed MSHU. Of Petro Mohyla, 2006. – 144 p.
2. Smolyuk A. I. *Formuvannya gotovnosti do profesijnogo samorozvytku majbutnix uchyteliv pochatkovoyi shkoly v umovax pedagogichnogo koledzhu* / / *European humanities studies: State and Society*, III, Slupsk, Poland, 2016. – S. 314–327.

3. Smolyuk A. I. *Osvitnye seredovyyshhe pedagogichnogo koledzhu yak umova profesijnogo samorozvy'tku majbutnix uchyteliv pochatkovoyi shkoly* // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, IV (47), Issue: 101, Budapest, 2016. – S. 47–52.

УДК 37.032:372.88.1

МАРІЯ НЕЧЕПОРЕНКО

mariagordiichuk@gmail.com
аспірантка,

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24

МОТИВАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО ПРОФЕСІЙНО- ОСОБИСТІСНОГО САМОРОЗВИТКУ

Визначено актуальні вимоги сучасного суспільства до особистості та професіоналізму вчителя іноземних мов. Вказано на необхідність постійного професійно-особистісного саморозвитку педагога і низький рівень готовності вчителів займатися цим видом діяльності. Проаналізовано позитивний вплив мотивації на процеси пізнання, цілепокладання, саморозвитку. Встановлено, що мотивація до професійно-особистісного саморозвитку є складоструктурованим багатокомпонентним психологічним утворенням, що включає сукупність взаємопов'язаних мотивів навчальної діяльності, досягнення успіху, професійного зростання та особистісного становлення. Запропоновано систему емоційних, пізнавальних, соціальних і волевових способів стимулювання мотивації майбутніх учителів іноземних мов до професійно-особистісного саморозвитку, що може бути запроваджена в навчально-виховному процесі фахової підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вузах.

Ключові слова: мотивація, професійно-особистісний саморозвиток, мотивація навчальної діяльності, мотивація досягнення успіху, мотивація професійного зростання та особистісного становлення.

МАРИЯ НЕЧЕПОРЕНКО

аспірантка,

Николаевский национальный университет имени В. А. Сухомлинского
г. Николаев, ул. Никольская, 24

МОТИВАЦИЯ КАК КЛЮЧЕВОЙ ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ К ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ЛИЧНОСТНОМУ САМОРАЗВИТИЮ

Определены актуальные требования современного общества к личности и профессионализму учителя иностранных языков. Отмечена необходимость постоянного профессионально-личностного саморазвития педагога и низкий уровень готовности учителей заниматься этим видом деятельности. Проанализировано положительное влияние мотивации на процессы познания, целеполагания, саморазвития. Определено, что мотивация к профессионально-личностному саморазвитию является сложноструктурированным многокомпонентным психологическим образованием, включающим совокупность взаимосвязанных мотивов учебной деятельности, достижения успеха, профессионального роста и личностного становления. Предложена система эмоциональных, познавательных, социальных и волевых способов стимулирования мотивации будущих учителей иностранных языков к профессионально-личностному саморазвитию, которая может быть внедрена в учебно-воспитательный процесс профессиональной подготовки будущих учителей иностранных языков в вузе.

Ключевые слова: мотивация, профессионально-личностное саморазвитие, мотивы учебной деятельности, мотивы достижения успеха, мотивы профессионального роста и личностного становления.